

СЕКЦИЈА ЗА ЗООНОЗЕ
СРПСКО ВЕТЕРИНАРСКО ДРУШТВО
НАУЧНИ ИНСТИТУТ ЗА ВЕТЕРИНАРСТВО „НОВИ САД“

XXI СИМПОЗИЈУМ ЕПИЗООТИОЛОГА И ЕПИДЕМИОЛОГА

(XXI Епизоотиолошки дани)

ЗБОРНИК КРАТКИХ САДРЖАЈА - BOOK OF ABSTRACTS -

Хотел "ПАРК" – Нови Сад
08 - 10. април 2019. год.

Издавач / Publisher

Српско ветеринарско друштво / Serbian Veterinary Society
Секција за зоонозе / Section for Zoonoses
Београд / Belgrade

за Издавача / for the Publisher

Проф др Милорад Мириловић

Главни и одговорни уредник / Editor in Chief

Др Тамаш Петровић, научни саветник

Технички уредник / Technical Editor

Др Тамаш Петровић, научни саветник

Штампа / Printed

SAGITTARIUS D.O.O. Суботица

Година издања / Year: 2019

Тираж / Copies: 250 примерака

ISBN 978-86-83115-36-5

АНАЛИЗА ПАТОМОРФОЛОШКИХ ПРОМЕНА И УЗРОКА МОРТАЛИТЕТА ПОЈЕДИНИХ ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ДИВЉИХ ПТИЦА У ВОЈВОДИНИ

Биљана Ђурђевић^{1*}, Марко Пајић¹, Милена Самојловић¹, Слободан Кнежевић¹,
Ивана Вучићевић², Никола Стојнић³, Владимир Полачек¹

¹ Научни институт за ветеринарство „Нови Сад“, Нови Сад, Србија

² Факултет Ветеринарске медицине, Универзитет у Београду, Београд, Србија

³ Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад, Србија

*Аутор за кореспонденцију: biljana@niv.ns.ac.rs

Кратак садржај

У истраживању које је спроведено у току двогодишњег периода (2017. – 2018.) анализиран је узрок угинућа појединих заштићених и строго заштићених врста дивљих птица са територије Војводине. У научном институту за ветеринарство „Нови Сад“ у поменутом периоду обдуковано је 57 дивљих птица (укупно 9 заштићених врста). Извршен је детаљан макроскопски преглед свих лешева птица, док су у појединим случајевима узоркована ткива ради микробиолошких, молекуларних и токсиколошких анализа.

Већина прегледаних лешева птица била је у очуваном стању и добре кондиције. Најдоминантније патоморфолошке промене уочене на органима гастроинтестиналног система обухватале су хиперемiju, задебљање и едем слузнице црева са крвављењем. Бактериолошким прегледом црева утврђене су *Escherichia coli* и *Proteus spp.*, док су паразитолошким прегледом установљене ооцисте кокцидија. Код корморана је уочена велика инфестација адултних облика нематода које су локализоване првенствено у мукози провентрикулуса, као и у лумену црева и једњака. У вољци и желуцу заштићених врста орлова утврђен је делимично мацерирани садржај ружичасте боје. Токсиколошким анализом суспектног садржаја констатовано је присуство отрова карбофурана, указујући на алиментарну интоксикацију. Најчешће промене на јетри биле су у виду перихепатитиса и фокалних некротичних поља. На органима респираторног система најчешта је макроскопске промене обухватале су конгестију и хеморагије на плућима. Код две птице је утврђен оток инфраорбиталног синуса и гнојни синуситис. Макроскопским прегледом срца код већине птица нису уочене патолошке промене. Спорадично су забележене промене на бубрезима у виду едема и хиперемije. Код неколико врста уочене су фрактуре костију са обимним поткожним крвним подливима, као и налаз великих крвних угрушака у абдомену указујући на трауматске озледе. Рањавање ватреним оружјем и налаз сачме утврђен је код три птице, при чему су на обдукцији констатовани прекид континуитета костију и мускулатуре.

На основу описаних патоморфолошких промена и резултата лабораторијских анализа утврђено је да многобројни етиолошки фактори доприносе угинућу дивљих птица. Међутим, резултати овог прелиминарног истраживања указују да је антропогени фактор свакако један од честих узрока угинућа заштићених врста птица и с тим у вези, потребно је предузети одређене мере како би се спречиле нелегалне активности људи и негативан утицај на њихову популацију.

Кључне речи: патоморфолошке промене, дивље птице, морталитет

Захвалница: Истраживање је реализовано према пројектима технолошког развоја ТР31084 и ТР31011 финансираних од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

ANALYSIS OF PATHOMORPHOLOGICAL CHANGES AND CAUSES OF MORTALITY OF CERTAIN PROTECTED WILD BIRD SPECIES IN VOJVODINA

Biljana Đurđević^{1*}, Marko Pajić¹, Milena Samojlović¹, Slobodan Knežević¹,
Ivana Vučićević², Nikola Stojnić³, Vladimir Polaček¹

¹ Scientific veterinary institute "Novi Sad", Novi Sad, Republic of Serbia

² Faculty of veterinary medicine, University of Belgrade, Belgrade, Republic of Serbia

³ Institute for nature conservation of Vojvodina Province, Novi Sad, Republic of Serbia

*Corresponding author: biljana@niv.ns.ac.rs

Summary

In the study conducted during the two-year period (2017 - 2018) the cause of death of certain protected and strictly protected wild bird species from the territory of Vojvodina was analysed. During this period, 57 wild birds were brought for post-mortem examination (a total of 9 protected species) to Scientific veterinary institute "Novi Sad". A detailed macroscopic examination of all birds was carried out, while in certain cases samples were taken for microbiological, molecular and toxicological analyzes.

Most of the examined wild bird carcasses were in good preserved state and condition. The most dominant pathomorphologic changes observed in the organs of the gastrointestinal system included hyperemia, thickening and edema of the mucous membrane of the intestines with haemorrhages. *Escherichia coli* and *Proteus* spp. were determined by bacterial analysis of the intestine, while the coccidial oocysts were found by parasitological examination. A large infestation of adult forms of nematodes was found in cormorants, which were localized primarily in the mucosa of the proventriculus as well as in the lumen of the intestine and esophagus. In the crop and gizzard of protected eagle species, partially macerated content of pink color was determined. Toxicological analysis of the susceptible content showed the presence of carbofuran poison, indicating an alimentary intoxication. The most frequent changes in the liver were in the form of perihepatitis and the occurrence of focal necrotic fields. The most common macroscopic changes in organs of respiratory system included congestion and haemorrhages in the lungs. An infraorbital sinus edema and purulent sinusitis have been identified in two birds. Macroscopic examination of the heart showed no pathological changes in most of the birds. Kidney changes in the form of edema and congestion were observed sporadically. Bone fractures with extensive subcutaneous hematomas, as well as the finding of large blood clots in the abdomen indicated traumatic injuries in several bird species. A buckshot was found in three birds indicating wounding by firearms, and bone and muscle ruptures were detected at the necropsy.

Based on the above-mentioned pathomorphological changes and the results of laboratory analyzes, it can be concluded that numerous etiological factors contribute to mortality of wild birds. However, the results of this preliminary study indicate that the anthropogenic factor is certainly one of the common causes of death of protected wild bird species and in this regard, certain measures need to be taken to prevent people's illegal activities and the negative impact on wild bird population.

Key words: pathomorphological changes, wild birds, mortality

Acknowledgment: The research is supported by a grants from the Ministry of Education, Science and Technological Development, Republic of Serbia, Project numbers TR31084 and TR31011

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

636.09:616(048)

СИМПОЗИЈУМ епизоотиолога и епидемиолога (21 ; 2019 ; Нови Сад)
Зборник кратких садржаја = Book of Abstracts / XXI Симпозијум
епизоотиолога и епидемиолога (XXI Епизоотиолошки дани), Нови Сад 08 -
10. април 2019. год. ; [главни и одговорни уредник Тамаш Петровић];
[организатор] Секција за зоонозе, Српско ветеринарско друштво,
Научни институт за ветеринарство „Нови Сад“. - Београд:
Српско ветеринарско друштво, Секција за зоонозе, 2019 (Суботица:
Sagittarius). - 202 стр. ; 24 cm

Кор. насл. - Тираж 250. - Апстракти упоредо на срп. и енгл. језику.

ISBN 978-86-83115-36-5

1. Секција за зоонозе СВД (Београд) 2. Научни институт за
ветеринарство „Нови Сад“ (Нови Сад)
а) Ветеринарска епизоотиологија - Апстракти

COBISS.SR-ID 275279116